

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІКУ В ЯКОСТІ ОСНОВНОГО ЗОВНІШНЬОГО ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ЇЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.

Іноземний капітал - це чинник економічного зростання і додаткове джерело капітальних вкладень в національне виробництво товарів і послуг. Процес вливання іноземного капіталу супроводжується передачею нових технологій і новітніх методів менеджменту. Саме під їх дією трансформується економіка приймаючої країни : міняється її структура і прискорюється розвиток. Сстійке зростання України і перетворення її економіки в інноваційну, припускає активне залучення іноземних інвестицій.

На даний момент структура іноземних інвестицій в Україні є несприятливою. Прямі іноземні інвестиції, характерні для більшості розвинених і активно таких, що розвиваються економік, незначні. Крім того, вони нерівномірно розподілені по регіонах. Найпривабливішими є Київ і Донецьк, АР Крим, Одеська, Львівська та Дніпропетровська області.[2,3] Основною проблемою залучення прямих іноземних інвестицій в якості одного з джерел фінансування інноваційного розвитку являється їх незадовільний розподіл по галузях. Іноземні інвестори вважають за краще вкладати свої кошти в ті сектори економіки, які пов'язані з експлуатацією природних ресурсів і мають хороший експортний потенціал(металургія, нафтогазова галузь, хімічна промисловість), хоча здійснюються вкладення і в харчову промисловість, а так само у виробництво товарів народного споживання.

Такий розподіл прямих іноземних інвестицій говорить про те, що велика їх частина зосереджується в тих галузях, які, по-перше, роблять продукцію, що має для іноземних інвесторів стратегічне значення в довгостроковому плані, оскільки її реалізація гарантована стабільним попитом на світовому ринку, і, по-друге, характеризуються швидким оборотом вкладених коштів і максимальною рентабельністю виробництва. Іноземний капітал вливається в ті сектори і галузі економіки, в яких спостерігається підвищений внутрішній попит, а так само ціни на товари і послуги яких на світовому ринку збільшуються. Відповідно менш конкурентоздатні на світовому ринку галузі з тривалим циклом обігу капіталу не так привабливі для іноземних інвесторів.

Нерівномірність розподілу іноземних інвестицій тісно пов'язана з перекосом розвитку окремих секторів економіки, який у свою чергу знижує конкурентні переваги України на світовому ринку, оскільки сприяє збільшенню розриву не лише в інвестиційному, але технологічному плані.

Наступна серйозна проблема для прямого іноземного капіталу - це несприятливий інвестиційний клімат України. Слабкий розвиток інфраструктури, житла і побутового господарства, сфери ділових послуг (інформація, консультації, перепідготовка кадрів та ін.) у багатьох регіонах, а так само високий рівень корупції і недосконалість законодавства в області залучення іноземних інвестицій сильно шкодять інвестиційному іміджу країни.

Зараз перед Україною стоїть завдання реструктуризації національної економіки на сучасній технологічній основі. Спростити її рішення можна, притягаючи прямі іноземні інвестиції, і, формуючи базу для міжнародної науково-технічної співпраці. Прямі іноземні інвестиції забезпечать можливість додаткового фінансування інноваційних проектів і діставання доступу до новітніх технологій і техніки, передовим методам організації виробництва шляхом вкладення іноземного

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

капіталу в інноваційні проекти. Отже, саме вони повинні грати визначальну роль серед зовнішніх джерел фінансування інноваційного розвитку України. Причому, якість інвестицій, що притягаються, є важливішим чинником, ніж їх кількість. Прямий іноземний капітал повинен концентруватися на інноваційних і технологічних напрямках розвитку і ефективно тут використовуватися. Щоб цього добитися, треба дати зарубіжним інвесторам стимул для галузевої переорієнтації їх вкладень. Це стане можливим тільки у тому випадку, якщо в країні будуть створені сприятливі умови для залучення підприємницького капіталу. Необхідно зокрема:

- сформуванню відповідну інфраструктуру в регіонах;
- удосконалювати податкове законодавство;
- зробити законодавство у сфері залучення інвестицій максимально ефективним, тобто що забезпечує дотримання балансу між інтересами іноземних інвесторів і вітчизняної економіки, а так само орієнтованим на залучення іноземних засобів саме для цілей інноваційного розвитку, наприклад, ввести пільги при інвестуванні нових технологій.

Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні розглядалися в загальному контексті вітчизняними економістами, серед яких : О.В. Грабенко, А. П. Гайдуцький, В.І. Савич і інші [1;2;3].

Розглянемо необхідність залучення іноземних інвестицій в економіку України. Вона обумовлена рядом причин:

- необхідністю поповнення обмежених внутрішніх накопичень капіталу і забезпечення їх фінансування;
- роллю іноземних інвестицій в забезпеченні науково-технологічного розвитку;
- роллю іноземних інвестицій в доступі до зовнішніх ринків.

На сьогодні Україна має досить несприятливий інвестиційний клімат. У сучасній Україні управління інвестиційними процесами є надзвичайно складним, тому що інвестиційна діяльність в умовах кризи є слабкою; інвестиційна політика - нестабільною, що пов'язано із законодавчою базою, податковою політикою і т.п.; інвестиційний менеджмент - інерційним.

У сучасних умовах виходу економіки України з кризового стану інвестиції є найбільш ефективним важелем цього явища, і створення інвестиційної привабливості галузей стає одним з головних завдань.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку економіки України з метою забезпечення комплексного підходу по формуванню сприятливого інвестиційного клімату в Україні, а також активізації інвестиційної діяльності Указом Президента України затверджена Програма розвитку інвестиційної діяльності України.

Мета Програми - створення привабливого інвестиційного клімату і розвиток інфраструктури інвестиційної діяльності для забезпечення економічного зростання народного господарства України і підвищення життєвого рівня населення, що є основною передумовою для інтеграції в європейські структури.

Важливим в оцінці інвестиційної привабливості України є індекс, який в IV кварталі 2009 року залишився практично без змін в порівнянні з III кварталом : показник Індексу склав 2,57 за 5-бальною шкалою в порівнянні з 2,56 в III кварталі, як повідомляє European Business Association (EBA). Оцінки інвестиційного клімату України і його окремих компонентів залишаються на рівні нижче середнього і не зазнають змін (у III кварталі 2008 року індекс різко знизився з 3,14 до найнижчих показників в жовтні 2008 р. і січні 2009 р. - 2,22, індекс починає поступово рости до показника 2,64 в квітні 2009 р., після чого його показники залишаються практично без змін) [6].

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

Велике значення для залучення іноземних інвестицій мають законодавчі гарантії. На даний момент гарантії здійснюються згідно з: Законом України "Про інвестиційну діяльність", Законом України "Про режим іноземних інвестицій", Законом України "Про архітектурну діяльність", Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність", Законом України "Про інноваційну діяльність", Законом України "Про інвестиційну діяльність", Указом Президента України "Про додаткові заходи по збільшенню надходжень інвестицій в економіку України", Постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій" і іншими.

Не менш стримуючим чинником є проблема забезпечення зарубіжних інвесторів інформацією про стан українського ринку інвестицій, об'ємів інвестування, чинного законодавства і правового режиму функціонування іноземного капіталу, а також страхування і перестраховування, які відносно нещодавно почали свій розвиток в нашій країні і не є абсолютною гарантією захисту інтересів клієнтів. У цьому напрямі необхідно створити єдину систему, чітко відлагоджену базу, яка міститиме реальну і достовірну інформацію. Досвід країн, що притягали іноземний капітал, показує, що для масштабної і активної участі в процесі залучення іноземних інвестицій необхідно збалансувати норми прибутку, рівні ризику, стимули і гарантії. Наприклад, в Англії, США, Франції існують податкові пільги, як звільнення від податків на прибуток на 10 років і зменшення земельного податку. У таблиці 1, показано, які чинники мають розвинені країни, такі як Англія, Франція, США, а так само Україна.

Чинники, які впливають на залучення іноземних інвесторів.

Таблиця 1

Країни	Законодавча база	Економічна стабільність	Політична стабільність	Пільги
Англія	+ мають сильне чинне законодавство	+	+	+
Франція				+
США				+
Україна	+/- не має сильної законодавчої бази	-	+/- поки ще рано говорити про політичну стабільність	- з 2005 р. пільги для іноземних інвесторів були скасовані

Таким чином, Україна може використати досвід іноземних держав для подолання інвестиційної кризи.

Прямі іноземні інвестиції стануть дієвим інструментом процесу побудови в Україні інноваційної економіки тільки за умови поліпшення інвестиційного клімату в цілому по країні і використання якісного підходу до оцінки засобів, що притягаються.

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

Список використаної літератури.

1. Грабенко О.В. Страхування ризиків інвестиційної діяльності// Фінанси України. - 2007.- № 9 - С.
2. Гайдуцький А.П. Мотиваційні чинники міжнародних інвестиційних процесів // Фінанси України. – 2008. – № 12 – С.16-18.
3. Савич В.І. Перспективи іпотечного житлового кредитування в Україні //Фінанси України. – 2007.–№ 9 – С. 81-93.
4. Гнеденко М.В. Основне джерело інвестиційного процесу - прямі іноземні інвестиції // Сучасні наукомісткі технології. 2005 № 1. С. 32.
5. Про додаткові заходи по підвищенню надходжень інвестицій в економіку України : Указ Президента України від 22.02.2001 р. №108.
6. Про заходи по поліпшенню інвестиційного клімату в Україні: Указ Президента України від 12.07.2002 р. №512.